

**Diagnoza implementacji Kompetencji Kluczowych
w kontekście potrzeb i uwarunkowań lokalnych i regionalnych
oświaty i rynku pracy**

**Zespół Szkół Technicznych
im. Gen. I. Prądzyńskiego w Augustowie**

Opracowanie Alina Sobolewska

Spis treści

Diagnoza implementacji Kompetencji Kluczowych w kontekście potrzeb i uwarunkowań lokalnych i regionalnych oświaty i rynku pracy Zespół Szkół Technicznych im. Gen. I. Prądzyńskiego w Augustowie.....	1
I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY	3
I.1 Położenie geograficzne.....	3
I.2 Krótki opis bazy dydaktycznej	4
I.3 Charakterystyka uczniów szkoły	5
I.4 Charakterystyka kadry pedagogicznej.....	13
I.5 Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu KK i zawodowych.....	16
II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE.....	17
II.1 Efekty kształcenia	17
II.1.1 Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości.....	19
II.1.2 Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej i przedmiotów matematyczno – przyrodniczych.....	21
II.1.3 Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki.....	23
II.1.4 Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języków obcych	24
II.2 Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów.....	25
II.3 Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe	29
III. RYNEK PRACY	31
III.1 Regionalny i lokalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych placówki.....	31
III.2 Kompetencje Kluczowe a rynek pracy	36
III.3 Funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy	38
IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH.....	40
IV.1 Prognozy demograficzne	40
IV. 2 Współpraca szkoły z zakładami pracy.....	42
IV.3 Działalność szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy	43
V. WNIOSKI I REKOMEDACJE.....	45
VI. ZAŁĄCZNIKI	46

I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY

I.1 Położenie geograficzne

AUGUSTÓW to pięknie położone miasto północno-wschodniej Polski w województwie podlaskim. Jest także siedzibą władz wiejskiej gminy Augustów. Leży między trzema dużymi jeziorami: Necko, Białe i Sajno. Jest od dawna mekką turystów spragnionych zarówno ciszy lasów jak i aktywnego wypoczynku na łonie natury.

Położenie geograficzne miasta stanowi o jego atrakcyjności zarówno dla Polaków, jak i gości zagranicznych licznie odwiedzających Augustów.

Miasto łącznie z rzeką Nettą i Klonownicą (najkrótszą żeglowną rzeką w środkowej Europie – 0,8 km) oraz Kanałem Augustowskim posiada w swych granicach ponad 20 km² wód.¹

Miasto liczy ok. 31 tys. Mieszkańców; zajmuje ok. 81 km² powierzchni, z czego 35 % stanowią lasy, 27% - użytki rolne oraz 26% – wody; stanowi 4,88% powierzchni powiatu.

Prawa miejskie nadane przez króla Zygmunta Augusta w 1557 r.²

W pełni wykorzystywane jest dogodne położenie geograficzne. Kwitnie turystyka wodna (żeglarstwo, kajakarstwo, żegluga statkami, narty wodne itp.), rowerowa i piesza.

Augustów to ważny węzeł komunikacyjny Podlasia, miasto położone na szlaku tranzytowym, który łączy Europę z krajami nadbałtyckimi i skandynawskimi (VIA BALTICA). Ponadto tutaj krzyżują się drogi z Warszawy, Białegostoku i Olsztyna, które wiodą w stronę Suwałk, a następnie ku przejściom granicznym w Budzisku i Ogrodnikach. Przez miasto biegnie linia kolejowa z Białegostoku do Suwałk i dalej do Kowna i Wilna.

Komunikację drogową i kolejową w Augustowie uzupełnia "biała flota". Transport wodny ma charakter sezonowy (maj – wrzesień).

Augustów to miasto o dużym znaczeniu turystycznym i gospodarczym. Przeważająca ilość istniejących w mieście firm jest prywatna. Dominują firmy handlowe, usługowe, budowlane. Funkcjonują hotele, pensjonaty i ośrodki wypoczynkowe oraz kilkanaście restauracji, barów i kawiarni. W Augustowie zlokalizowane są ponadto: British American

---

¹ www.emazury.com

² www.augustow.pl

Tobacco Polska S.A., stocznie jachtowe, przedsiębiorstwa drogowe, wytwórnia wód mineralnych, ośrodek maszynowy.

I.2 Krótki opis bazy dydaktycznej

Warunki lokalowe i baza technodydaktyczna:

- 29 pracowni przedmiotowych (w tym 12 pracowni do przedmiotów zawodowych)
- trzy pracownie komputerowe (45 stanowisk) ze stałym dostępem do Internetu, wyposażone w sieć logiczną oraz projektory multimedialne, skanery, jest możliwość korzystania z 4 drukarek atramentowych i 2 laserowych, nagrywarek CD/DVD
- cztery pracownie języków obcych przystosowane do pracy w grupach językowych, wyposażone w pomoce i środki dydaktyczne, telewizory, magnetowidy, odtwarzacze CD/DVD
- specjalistyczne pracownie przedmiotowe wyposażone w pomoce i środki dydaktyczne, telewizory, magnetowidy, magnetofony
- Szkolne Centrum Biblioteczno – Informacyjne posiadające bogaty księgozbiór, aktualną prasę, multimedialne programy edukacyjne, kasety VHS, płytki CD, DVD, 9 stanowisk komputerowych dla uczniów ze stałym dostępem do Internetu, możliwość korzystania z drukarki, ksero, skanera i nagrywarek CD/DVD
- zaplecze sportowe: dwie sale gimnastyczne, siłownia, boisko do gier i zabaw, pobliski stadion
- gabinet lekarski, nowe toalety, bufet, kawiarenka, punkt ksero dla uczniów
- dojazd do szkoły wszystkimi liniami autobusów komunikacji miejskiej

Kompleks szkolny posiada zwartą architekturę, skupiającą w sobie klasopracownie oraz część warsztatową wyposażoną w maszyny i urządzenia niezbędne do kształcenia w zawodach:

- technik mechanik
- mechanik pojazdów samochodowych
- kucharz małej gastronomii

Szkoła posiada w tym samym kompleksie pomieszczenia, które mogą być zaadoptowane na dodatkowe pracownie dydaktyczne.

Warsztaty szkolne wyposażone są w nowoczesny sprzęt dydaktyczny w postaci obrabiarki sterowanej numerycznie z pełnym wyposażeniem. Uczniowie klas o profilu mechanicznym mają możliwość pracować na sprzęcie z XXI wieku.

Frezarka CNC pozwala wykonać najbardziej skomplikowane operacje jak np. grawerowanie napisów czy frezowanie części o złożonej geometrii. Posiada profesjonalne sterowanie na sterownikach znanych firm, stosowane w tego typu maszynach produkcyjnych.

Specjalistyczne oprogramowanie dydaktyczne umożliwia trening pisania programów i obsługi obrabiarki. Służy do tego dodatkowy pulpit sterowniczy współpracujący z komputerem.

W szkole jest najnowsza wersja programu do komputerowego projektowania AutoCAD 2009.

I.3 Charakterystyka uczniów szkoły

Skład Zespołu tworzy³:

1. Technikum Nr 2 – 369 uczniów
2. Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2 – 131 uczniów
3. Technikum Uzupełniające dla Dorosłych Nr 2 - 40 słuchaczy

Skład poszczególnych klas:

- w Technikum Nr 2 – w klasach pierwszych – 113 uczniów
w klasach drugich – 90 uczniów
w klasach trzecich – 86 uczniów
w klasach czwartych – 79 uczniów
- w ZSZ Nr 2 - w klasach pierwszych – 61 uczniów
w klasach drugich – 54 uczniów
w klasach trzecich – 17 uczniów

Uczniowie kształcą się w następujących zawodach:

- technik mechanik - 4 oddziały (I - IV)
- technik ekonomista - 4 oddziały (I - IV)
- technik ochrony środowiska – 4 oddziały (I - IV)
- technik żywienia i gospodarstwa domowego – 4 oddziały (I - IV)

---

³Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej nr 3/2009 z dnia 23.01.09r.

- technik handlowiec – 1 oddział (IV)
- mechanik pojazdów samochodowych – 3 oddziały (I - III)
- kucharz małej gastronomii – 3 oddziały (I ;II; II)
- sprzedawca – 1 oddział (I)

Szkoła dla dorosłych (technikum uzupełniające na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej) kształci w zawodzie technik żywienia i gospodarstwa domowego.

W ZSZ trzy oddziały są integracyjne (1/4 stanu klasy stanowią uczniowie z upośledzeniem w stopniu lekkim – orzeczenie Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej).

Liczba uczniów dojeżdżających do szkoły – 293, tj. 51% wszystkich uczniów szkoły.

Liczba uczniów mieszkających w bursie – 14, tj. 2,5 % wszystkich uczniów szkoły.

Wiedza i umiejętności uczniów kształtują się na różnych poziomach.

Za najwyższe wyniki w nauce uczniowie otrzymują:

- stypendium Prezesa Rady Ministrów
- stypendium szkolne za wyniki w nauce i sportowe przyznawane przez Zarząd Powiatu w Augustowie

Zakres wiedzy i umiejętności oraz w co są wyposażani uczniowie ZST określają poniższe tabele⁴:

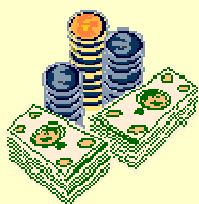
TABELA 1

Technik mechanik	
	<p>Zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizowania i nadzorowania przebiegu procesów wytwarzania maszyn i urządzeń, • badania części i zespołów oraz maszyn i urządzeń, • dozorowania pracy maszyn i urządzeń oraz rozpoznawania ich stanu technicznego, • projektowania prostych obiektów mechanicznych wraz ze sporządzeniem ich dokumentacji konstrukcyjnej, • projektowania podstawowych procesów obróbki i montażu, • sporządzania protokołów z uszkodzeń i awarii, • wykorzystania komputera w swojej pracy, • komputerowego opracowywania rysunków wykonawczych, złożeniowych, schematycznych programami do wspomaganie projektowania CAD.

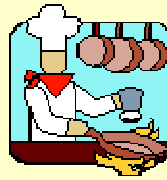
⁴ www.zstaugustow.w.interia.pl

	<p>Uczniowie wyposażeni w taki zasób wiedzy są konkurencyjni na Unijnym rynku pracy. Absolwenci technikum mechanicznego mogą podjąć pracę we wszelkiego rodzaju warsztatach naprawczych, bazach transportowych, zakładach usługowych, sieci handlowej, a także prowadzić działalność gospodarczą na własny rachunek. Poza wymienionymi stanowiskami pracy absolwenci mogą pracować w przygotowaniu produkcji jako technolodzy procesów wytwarzania, monterzy, przy strojeniu, rozruchu i ruchu układów automatyki.</p> <p>Mogą również podjąć studia na różnego typu uczelniach - nie tylko technicznych, gdyż szkoła zapewnia dobre przygotowanie ogólne zakończone maturą, pozwalające na dalsze kształcenie na dowolnie wybranym kierunku studiów.</p>
--	--

TABELA 2

Technik ekonomista	
	<p>Zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • funkcjonowania podmiotów gospodarczych, • prowadzenia w nich gospodarki finansowo-księgowej, • marketingu, • prawa gospodarczego, zarządzania, • sprawnego wykorzystania komputera w pracy zawodowej, • czynności kancelaryjno-biurowych. <p>Technik ekonomista może być zatrudniony na wszystkich stanowiskach pracy w zakresie: finansów, rachunkowości, zaopatrzenia, sprzedaży, badania rynku, planowania, sprawozdawczości oraz typowych prac biurowych.</p> <p>Szkoła ta przygotowuje do podjęcia działalności gospodarczej na własny rachunek. W wyniku kształcenia absolwenci technikum otrzymują również odpowiedni zasób wiedzy ogólnokształcącej, pozwalającej na dalsze kształcenie na dowolnie wybranym kierunku studiów.</p>

TABELA 3

Technik żywienia i gospodarstwa domowego	
	<p>Zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • urządzania zakładów gastronomicznych i gospodarstw domowych • technologii gastronomii z obsługą konsumenta • podstaw ekonomii • podstaw biurowości • marketingu i zarządzania firmą • wykorzystania komputera w swojej pracy. <p>Po zdobyciu tego wykształcenia można podjąć pracę w restauracjach, stołówkach, w instytucjach zajmujących się obrotem żywności, upowszechnianiem wiedzy o żywieniu i żywności, w hotelach, pensjonatach.</p>

	<p>Ponadto można prowadzić własną działalność gospodarczą w zakresie usług gastronomicznych, hotelarskich, agroturystycznych.</p> <p>W wyniku kształcenia absolwenci technikum otrzymują również odpowiedni zasób wiedzy ogólnokształcącej, pozwalającej na dalsze kształcenie na dowolnie wybranym kierunku studiów.</p>
--	---

TABELA 4.

Technik ochrony środowiska	
	<p>Zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstawowych zjawisk zachodzących w środowisku, skutków zanieczyszczenia i przeciwdziałania jego degradacji oraz racjonalnego gospodarowanie zasobami środowiska, • obsługi przyrządów meteorologicznych i urządzeń do pomiarów zanieczyszczeń środowiska, metod składowania odpadów i ich utylizacji, uzdatniania wody oraz sposobów ochrony atmosfery i gleby, • prowadzenia monitoringu środowiska, wykonywania pomiarów w terenie oraz analiz jakościowych i ilościowych w laboratoriach, • wykorzystania komputera w swojej pracy. <p>Technik ochrony środowiska może być zatrudniony w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ośrodkach badań i kontroli środowiska, • stacjach sanitarno - epidemiologicznych, • działach ochrony środowiska zakładów przemysłowych i terenowych organów administracji, • miejskich przedsiębiorstwach wodociągów i kanalizacji, • stacjach uzdatniania wody i oczyszczalniach ścieków, zakładach unieszkodliwiania odpadów, • ośrodkach badawczo-rozwojowych zajmujących się ochroną środowiska, • pracowniach ochrony środowiska biur projektowych, • prywatnych przedsiębiorstwach specjalistycznych. <p>W wyniku kształcenia absolwenci technikum otrzymują również odpowiedni zasób wiedzy ogólnokształcącej, pozwalającej na dalsze kształcenie na dowolnie wybranym kierunku studiów.</p>

TABELA 5

Technik handlowiec	
	<p>Zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uruchomienia, zorganizowania i prowadzenia działalności własnej firmy handlowej, • prowadzenia negocjacji handlowej, • wypełniania dokumentów, sporządzania pism typowych dla działalności handlowej, • korzystania z materiałów statystycznych i właściwego ich interpretowania, • realizowania podstawowych funkcji handlowych w punktach sprzedaży detalicznej, hurtowniach, magazynach itp., • podjęcia pracy na średnim szczeblu zarządzania w przedsiębiorstwach. <p>Technik handlowiec może być zatrudniony:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na w punktach sprzedaży detalicznej, w hurtowniach i magazynach, • na stanowisku przedstawiciela handlowego • w przedsiębiorstwach handlowych o różnych formach własności, • w działach marketingu firm handlowych <p>W wyniku kształcenia absolwenci technikum otrzymują również odpowiedni zasób wiedzy ogólnokształcącej, pozwalającej na dalsze kształcenie na dowolnie wybranym kierunku studiów.</p> <p>Wykształcenie zawodowe umożliwia szybkie przekwalifikowanie się stosownie do sytuacji życiowych.</p>

TABELA 6

Mechanik pojazdów samochodowych	
	<p>Zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ogólnej wiedzy technicznej • obróbki ręcznej materiałów i wyrobów metalowych • naprawy silników, podwozi, nadwozi i wyposażenia elektrycznego pojazdów samochodowych • obsługi urządzeń elektromechanicznych oraz innych przyrządów niezbędnych na stacji diagnostycznej • montażu i demontażu zespołów pojazdów samochodowych oraz ich naprawy • wykorzystania komputera w swojej pracy • zdobywa prawo jazdy <p>Po ukończeniu szkoły może być zatrudniony m.in. w zakładach mechanicznych, naprawczych, serwisach usługowo – naprawczych, stacjach diagnostycznych oraz punktach usługowo – rzemieślniczych.</p> <p>Może kontynuować naukę w technikum, a po maturze – na studiach wyższych.</p>

TABELA 7

Kucharz małej gastronomii	
	<p>Zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasad żywienia człowieka • technologii gastronomicznej i towaroznawstwa, • przygotowania i wykonania potraw, ciast itd. • obsługi urządzeń kuchennych i gastronomicznych oraz innego sprzętu specjalistycznego • wykorzystania komputera w swojej pracy <p>Przygotowanie zawodowe pozwala otworzyć prywatną działalność gastronomiczną lub znaleźć pracę w branży kucharskiej, w jednostkach prowadzących działalność gastronomiczną (barach szybkiej obsługi, punktach małej gastronomii, restauracjach, kawiarniach, przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją wyrobów i półproduktów spożywczych).</p> <p>Może kontynuować naukę w technikum, a po maturze – na studiach wyższych.</p>

TABELA 8

Sprzedawca	
	<p>Zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • towaroznawstwa, podstaw działalności handlowej, organizacji sprzedaży oraz sprzedaży towarów, • rozróżniania asortymentu towarów, dokonywania oceny jakości, zasad przechowywania, magazynowania i transportu towarów, • dokonywania rozliczeń obrotu towarowego, stosowania różnych form promocji towaru, obliczeń inwentaryzacyjnych, • przygotowania ekspozycji towarów i wystaw sklepowych, wykonywania czynności sprzedażowych i prowadzenia dokumentacji sprzedaży, • podstaw oraz uwarunkowań działalności w przedsiębiorstwie handlowym, • korzystania z różnych źródeł informacji oraz doradztwa zawodowego, • praktycznego kształtowania umiejętności w punktach sprzedaży detalicznej, • sprawnego wykorzystania komputera w pracy zawodowej. <p>Przygotowanie zawodowe pozwala otworzyć prywatną działalność gospodarczą lub znaleźć pracę w branży handlowej.</p> <p>Może kontynuować naukę w technikum, a po maturze - na studiach wyższych.</p>

Do szkoły zgłaszają się uczniowie z niezbyt wysokimi notami egzaminu gimnazjalnego, jest to jeden ze znaczących czynników wpływających na zdawalność egzaminów maturalnych i egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, a także na bieżące wyniki nauczania.

Z bloku przedmiotów humanistycznych egzaminu gimnazjalnego na 50 maksymalnych punktów, ilość punktów z jaką przyjęci zostali uczniowie do klas pierwszych w bieżącym roku szkolnym zaczynała się kolejno od: 12,13, 14 itd.

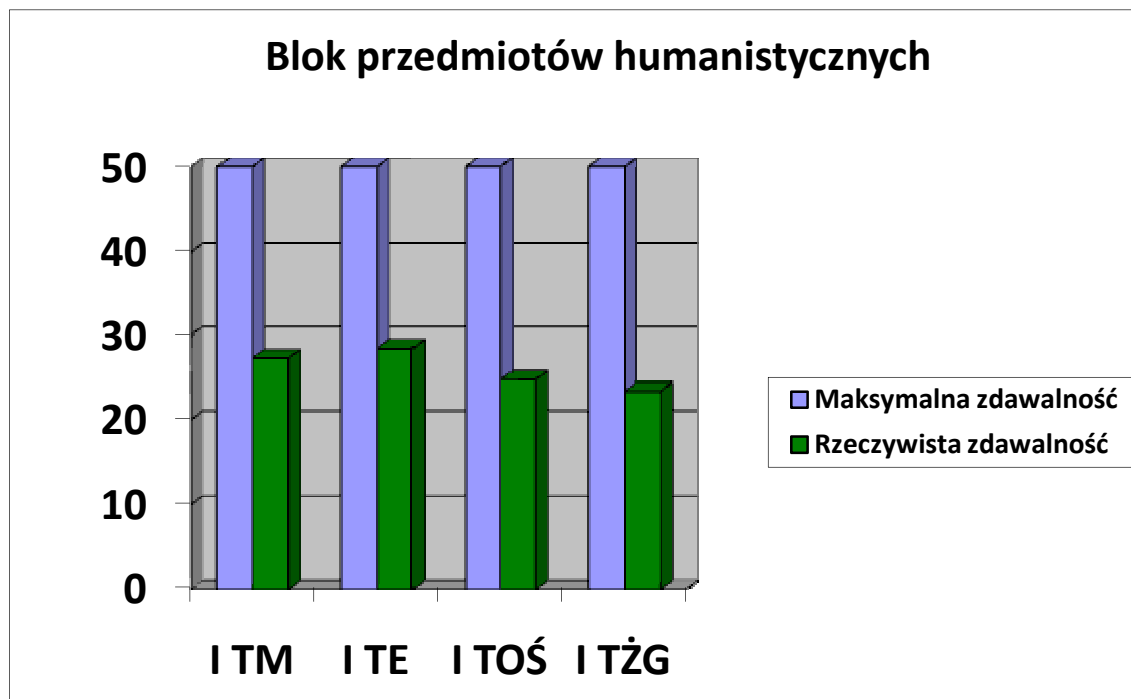
Z największą ilością (41punktów) było przyjętych tylko dwóch uczniów, którzy są obecnie w klasie I z: technik ekonomista.

Z bloku przedmiotów matematyczno – przyrodniczych egzaminu gimnazjalnego na 50 maksymalnych punktów, ilość punktów z jaką przyjęci zostali uczniowie do klas pierwszych zaczynała się kolejno od: 11,12,13 itd.

Z największą ilością (44 punkty) przyjęty był tylko jeden uczeń, który jest obecnie w klasie I z: technik mechanik.

Wyniki egzaminów gimnazjalnych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży uczniów, którzy zostali przyjęci do klas pierwszych Technikum Nr 2 w roku szkolnym 2008/09 przedstawiają poniższe wykresy⁵:

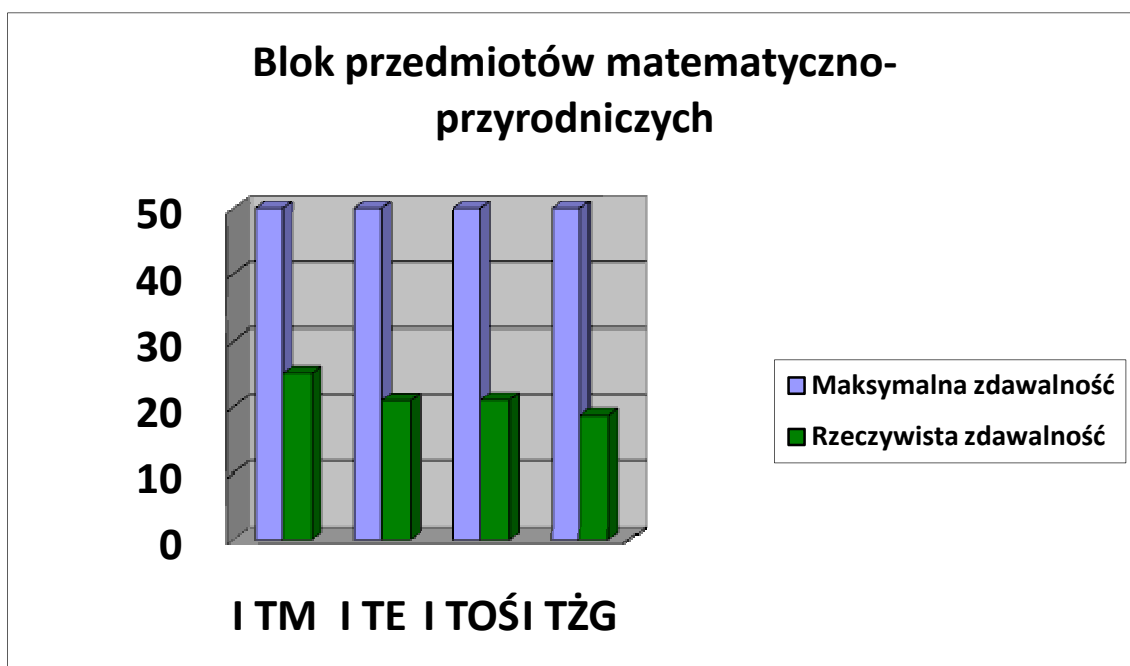
WYKRES 1. Wyniki egzaminów gimnazjalnych z bloku przedmiotów humanistycznych.

Średnia punktów: KL I TM – 27,31; KL I TE – 28,54; KL I TOŚ – 24,76; KL I TŻG – 23,45

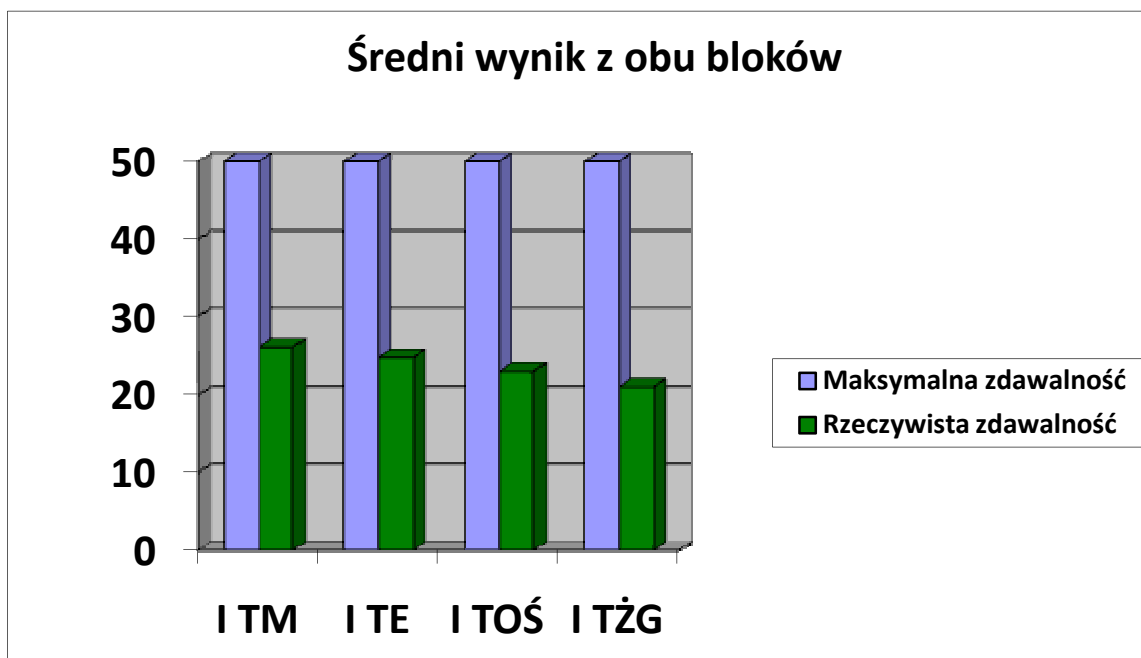
⁵ Opracowano na podstawie wyników egzaminu gimnazjalnego w r. szk. 2007/08 z zaświadczeń uczniów wydanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Łomży.

WYKRES 2. Wyniki egzaminów gimnazjalnych z bloku przedmiotów matematyczno – przyrodniczych.

Średnia punktów: KL I TM – 24,96; KL I TE – 20,96; KL I TOŚ – 21,06; KL I TŻG – 18,65

WYKRES 3. Średni wyników egzaminów gimnazjalnych obu bloków.

Średnia punktów: KL I TM – 26,14; KL I TE – 24,75; KL I TOŚ – 22,91; KL I TŻG – 21,05

I.4 Charakterystyka kadry pedagogicznej

Niekwestionowany potencjał edukacyjny szkoły stanowią nauczyciele przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących, których kwalifikacje, predyspozycje i nastawienie wobec implementacji kompetencji kluczowych jest pozytywne, zgodne z wolą i świadomością wprowadzania zmian w procesie nauczania – uczenia się.

Spośród 53 nauczycieli 10 pracuje w niepełnym wymiarze godzin⁶.

Stan kadry wg stopni awansu zawodowego:

- nauczyciel dyplomowany – 24 (45%)
- nauczyciel mianowany – 17 (32%)
- nauczyciel kontraktowy – 12 (23%)

Okolo 47 % może poszczycić się ponad 20-letnim stażem pracy dydaktycznej, tylko nieliczni pracują w Zespole zaledwie od kilku lat.

Zdecydowana większość z nich (93%) posiada wyższe wykształcenie magisterskie lub ukończone wyższe studia zawodowe. Średni wiek ok. 35 lat. 16 mężczyzn stanowi 30% wszystkich zatrudnionych nauczycieli.

Wszyscy nauczyciele prowadzą poszczególne przedmioty zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami. Wielu z nich posiada studia podyplomowe, część wciąż się doskonali pod względem przygotowania zawodowego, by w ten sposób sprostać wymaganiom rynku pracy jak również ciągle aktualizowanej ofercie edukacyjnej szkoły.

Należy podkreślić bardzo dobre przygotowanie kadry pedagogicznej Zespołu. Są to nauczyciele o wysokich kwalifikacjach, stale doskonalący swoje kompetencje, pracujący aktywnymi, często innowacyjnymi metodami, co stanowi niezbędny warunek do utrzymania odpowiedniego poziomu kształcenia i wyposażenia absolwentów w odpowiedni zasób wiedzy, umiejętności i kształtowania postaw do samorealizacji i rozwoju osobistego.

---

⁶ Materiały zebrano na podstawie wywiadu z Dyrekcją Szkoły i analizy dokumentów Sekretariatu Szkoły.

TABELA 9: WSPÓŁPRACA NAUCZYCIELI PRZEDMIOTÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH Z NAUCZYCIELAMI PRZEDMIOTÓW ZAWODOWYCH. *Wykorzystywanie wiedzy merytorycznej pedagogicznej w kształtowaniu umiejętności i postaw uczniów szkół zawodowych*

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> -korelacja treści kształcenia, planów wynikowych - wspólne posiedzenia komisji przedmiotowych - kształcenie autoprezentacji (egz. zawod.) na przedmiotach ogólnokształcących - udział w różnych formach doskonalenia, dzielenie się wiedzą z innymi (WDN) - prowadzenie i udział w lekcjach otwartych - dbałość o unowocześnianie bazy technodydaktycznej - działalność wychowawcza - traktowanie ucznia jako podmiotu - współpraca egzaminatorów (są w szkole wykwalifikowani nauczyciele we wszystkich kształconych zawodach) 	<ul style="list-style-type: none"> - właściwe kształtowanie umiejętności i postaw uczniów - dbałość o poziom kształcenia - osiąganie lepszych wyników - doskonalenie pracy nauczycieli na zasadzie ewaluacji lekcji - wymiana doświadczeń - łatwiejsze docieranie do ucznia - wyższa zdawalność egzaminów maturalnych i potwierdzających kwalifikacje zawodowe
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - trudności w opanowaniu wysokiego progu % zdawania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, mniejszy zewnętrzny rozgłos (media, prasa) w porównaniu do egzaminów maturalnych, braki we wsparciu ze strony rodziców - brak dodatkowych zajęć dydaktyczno – wyrównawczych lub specjalistycznych rozwijających aspiracje edukacyjne czy zawodowe - mała ilość laureatów konkursów - sprawowanie opieki psychologicznej - ograniczenia finansowe w modernizacji bazy techno dydaktycznej 	<ul style="list-style-type: none"> - niższa zdawalność egzaminów zawodowych - spadek zainteresowania kształceniem w ZSZ (aspiracje rodziców) - dysproporcje edukacyjne - wypadnięcie z systemu szkolnictwa - niemożliwość kształtowania umiejętności zawodowych - niektóre umiejętności mogą zostać pominięte w procesie kształcenia

Arkusze analizy SWOT wypełniali dyrektorzy, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących i nauczyciele przedmiotów zawodowych ZST – tabela przedstawia zbiór informacji.

TABELA 10: KADRA PEDAGOGICZNA W ASPEKTCIE KSZTAŁTOWANIA KOMPETENCJI KLUCZOWYCH. *Umiejętność dostosowywania programów do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych i rynku pracy*

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - elastyczna, otwarta na zmiany - posiadająca wysokie kwalifikacje, doskonaląca się wg potrzeb - rozumiejąca potrzebę modyfikowania programów - dzieląca się wiedzą i doświadczeniem - znająca różne formy pracy z uczniem oraz metody prowadzenia zajęć - dbająca o rozwój uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości kształcenia - innowacyjność programów i zajęć - rozwiązywanie zadań w twórczy sposób - kształtowanie postaw odpowiednich do sytuacji - ukazywanie przydatności kształtowania kompetencji kluczowych - tworzenie łatwiejszego dostępu absolwentów do pracy na rynku lokalnym, regionalnym czy światowym - wzrost świadomości własnej i uczniów znaczenia kształcenia ustawicznego
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - trafiające do szkoły uczniowie z niskim poziomem wiedzy i umiejętności, niedostrzegających potrzebę rozwoju osobistego i samorealizacji - ograniczenia czasowe (mała ilość godz. w cyklu kształcenia niektórych przedmiotów) - niedostosowanie warsztatu pracy do współczesnych wymogów - zmiana w podejściu do procesu kształcenia (nauczyciel – kreator) - brak dodatkowych zajęć uczniom rozwijających kompetencje 	<ul style="list-style-type: none"> - trudności w przystosowaniu się do zmian własnych w sposobie prowadzenia zajęć i podejścia uczniów - niepełne wyposażenie absolwentów w zasób kompetencji, by mogli sprostać wymaganiom rynku pracy

Arkusze analizy SWOT wypełniali dyrektorzy oraz rodzice uczniów ZST – tabela przedstawia zbiór informacji.

I.5 Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu KK i zawodowych

Problemy ustalono na podstawie przeprowadzonego wywiadu z nauczycielami, uczniami z techników i szkoły zawodowej poszczególnych poziomów kształcenia oraz dyskusji nauczycieli podczas posiedzeń Rady Pedagogicznej. Dyskusje prowadzono również podczas spotkań z rodzicami.

1. Zmiany w podejściu do stylu nauczania, przyjęcie roli kreatora.
2. Nawyki w podejściu do znaczenia wiedzy przedmiotowej.
3. Wprowadzanie równowagi pomiędzy przyswajaniem a wykorzystywaniem wiedzy.
4. Potrzeba nauczania sposobów pokazywania, opisywania, dokumentowania wykonywanych zadań przez uczniów. Nakłanianie do refleksji.
5. Bariery w zakresie posiadanej wiedzy i umiejętności uczniów.
6. Pozwalanie na popełnianie błędów przez uczniów, okazywanie cierpliwości wbrew presji tempa realizowania programu.
7. Braki w świadomości uczniów jednoczesnego koncentrowania się zarówno na treści jak i na procesie pracy.
8. Przyzwyczajanie uczniów do przejmowania odpowiedzialności za własną naukę poprzez skuteczne stosowanie kompetencji kluczowych.
9. Rozwijanie kompetencji kluczowych równoległe z ich skutecznym i wydajnym wykorzystywaniem.
10. Dbłość o poziom rozwijania kompetencji, by nie następowało obniżanie.
11. Bezustanne zwracanie uczniom uwagi o kształtowaniu kompetencji kluczowych podczas realizacji treści merytorycznych.
12. Ogólna niechęć wśród uczniów do dbałości o swoje wykształcenie.

II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE

II.1 Efekty kształcenia

Wyniki klasyfikacji za I semestr roku szk. 2008/09⁷

Średnia ocen w klasach pierwszych Technikum Nr 2:

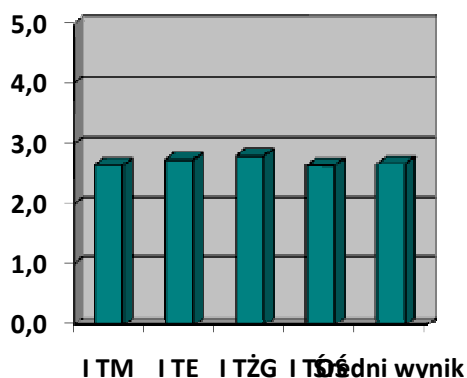
- KL I z: technik mechanik - 2,80
- KL I z: technik ekonomista - 2,85
- KL I z: technik ochrony środowiska - 2,47
- KL I z: technik żywienia i gospodarstwa domowego - 2,70

Średnia ocen w klasach ZSZ Nr 2:

- KL I z: mechanik pojazdów samochodowych - 2,96
- KL I z: kucharz małej gastronomii - 2,82
- KL I z: sprzedawca - 3,01

Średnie ocen uczniów uczących się w technikum tylko w jednym przypadku przekraczają średnią uczniów z zasadniczej szkoły zawodowej, wszystkie pozostałe są niższe.

WYKRES 4: Średnia ocen w klasach pierwszych Technikum Nr 2 z przedmiotów (podstawy przedsiębiorczości, technologii informacyjnej, matematyki i języków obcych), które są uwzględnione w Projekcie SKK:

Średnia ocen:

KL I TM – 2,65;

KL I TE – 2,74;

KL I TŻG – 2,80;

KL I TOŚ – 2,64;

Średni wynik

wyniósł: **2,67**

⁷ Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej nr 2/2009 z dnia 20.01.09r.

Pobudzanie aspiracji edukacyjnych i zainteresowań uczniów wynika z realizowanego Programu Wychowawczego Szkoły. Organizowane są wyjazdy do różnych zakładów pracy i uczelni na „Dni otwarte”. Przedstawiciele tych instytucji promują się na terenie szkoły. Udostępniane są filmy, ulotki, adresy www. Prowadzona jest stała współpraca z obilnym Centrum Informacji Zawodowej w Suwałkach.

Pomimo osiągnięcia niezbyt wysokich wyników w nauce, nauczyciele wytrwale pracują z uczniami, przygotowując do konkursów i olimpiad, pobudzając zainteresowania, wyposażają ich w bogatszy bagaż na przyszłość. Obrazuje to poniższa tabela:

TABELA 11. UDZIAŁ UCZNIÓW W OLIMPIADACH I KONKURSACH⁸.

Olimpiady i Konkursy rok 2007/08		
1. Liczba uczniów uczestniczących w olimpiadach		
Olimpiady	Liczba uczestników	Liczba laureatów
1. Wojewódzka Olimpiada Wiedzy Ekologicznej	3	1
2. Olimpiada Wiedzy o Żywności	30	-
3. Olimpiada Wiedzy i Umiejętności Rolniczych	30	-
4. Leśna Olimpiada „Forest”	8	1
5. Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym	8	-
Razem	79	2
2. Liczba uczniów uczestniczących w konkursach		
Konkursy	Liczba uczestników	Liczba laureatów
1. Konkurs Regionalny Wolontariatu „Barwy Wolontariatu”	2	2
2. „Las w życiu społeczeństwa” organizowany przez Polskie Towarzystwo Przyjaciół Lasu	16	-
Razem	18	2

Tylko pojedynczy uczniowie zostają laureatami olimpiad czy konkursów. Ten czynnik został wskazany przez nauczycieli jako słaba strona wykorzystywania wiedzy merytorycznej i pedagogicznej w kształtowaniu umiejętności i postaw uczniów szkół zawodowych. Znaczące w tym obszarze są między innymi niskie wyniki egzaminów gimnazjalnych uczniów, którzy są przyjmowani do szkoły.

⁸ Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej nr 7/2008z dnia 20.06.08r.

Wiele konkursów odbywa się na terenie szkoły, a następne etapy pozostają bez zdobywania czołowych miejsc. Są to np.: Aranżacje świąteczne, Kwadratura koła, Konkurs ortograficzny, Konkurs z rachunkowości, Najciekawsza prezentacja wykonana w programie Power Point, Jestem O.K. nie palę, Sprawny w zawodzie..., itp.

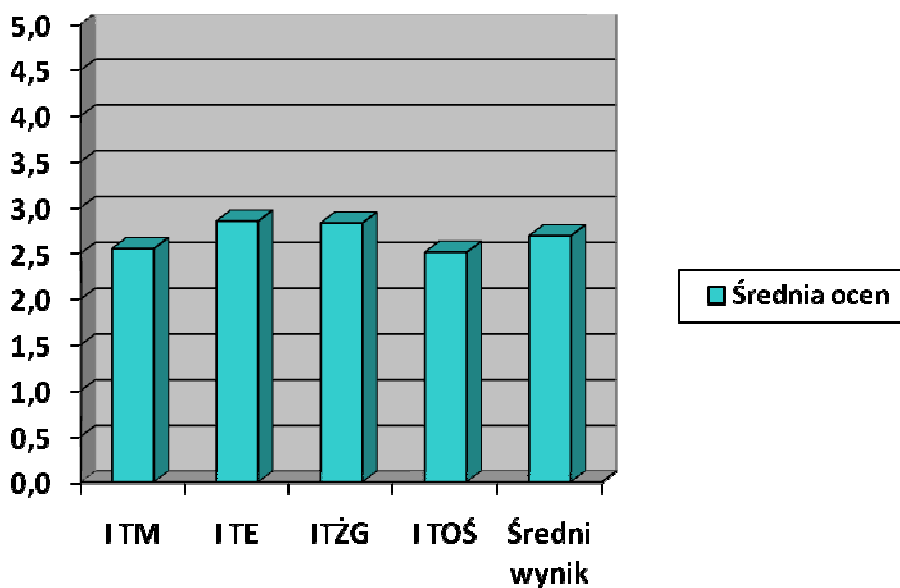
Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów szkoły w zakresie: przedsiębiorczości, technologii informacyjnej i przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, matematyki, języków obcych zostały wskazane przez różne grupy respondentów: uczniów, rodziców, pracodawców, nauczycieli.

Wiele kwestii w tym obszarze podnoszonych było w sposób podobny, szczególnie wśród nauczycieli uczących tych samych lub pokrewnych przedmiotów. Nie wszystkie obszary wynikające z analizy SWOT były brane pod uwagę przez respondentów.

Poniższe informacje czy opisy posłużą implementacji kompetencji kluczowych w szkole.

II.1.1 Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości

WYKRES 5: Oceny z przedsiębiorczości w klasach pierwszych Technikum Nr 2 wg klasyfikacji za I semestr roku szk. 2008/09.

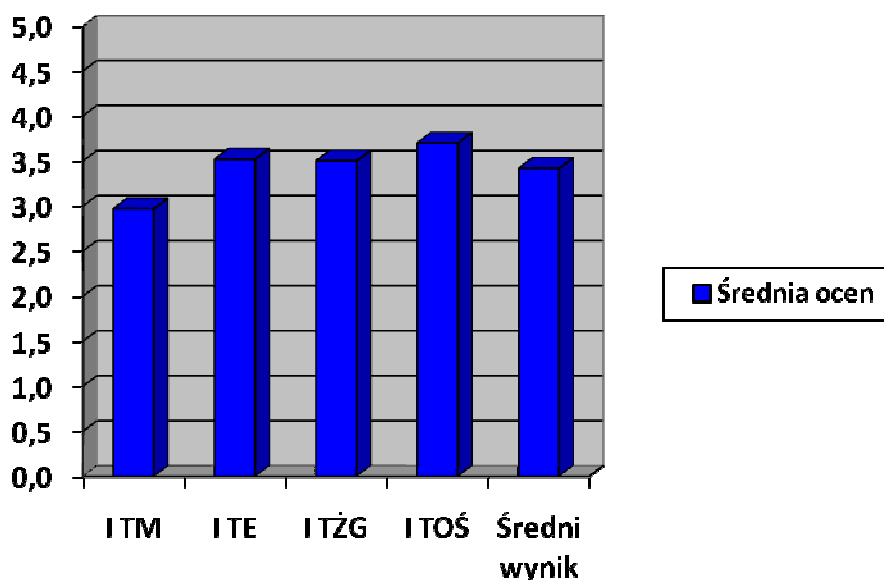
Średnia ocen: KL I TM – 2,55; KL I TE – 2,85; KL I TŻG – 2,83; KL I TOŚ – 2,51;

Średni wynik wyniósł: **2,69**

1. Według opinii uczniów, rodziców czy pracodawców kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości służą do samorealizacji i rozwoju osobistego. Ich silną stroną jest realizacja programu nauczania, podczas którego zwracana jest uwaga na:
  - kreatywność i innowację
  - umiejętność wykorzystania pomysłów, okazji
  - planowania i podejmowanie ryzyka (niepewności)
2. Silną stroną, a jednocześnie niezbędnym działaniem realizowanym przez nauczycieli ZST w ramach programu nauczania przedsiębiorczości jest wyposażenie uczniów i absolwentów w zespół cech, które kształtują odpowiedni sposób postępowania, a są to:
  - aktywność
  - umiejętność przystosowywania się do zmieniających się warunków
  - skłonność do podejmowania ryzyka, godzenie się z trudnościami
  - dostrzeganie szans i ich wykorzystywanie
  - właściwa selekcja pomysłów
3. Szansą i dominującymi wartościami wdrażania kompetencji kluczowych jest kształtowanie postaw przedsiębiorczych uczniów i absolwentów, wyróżniających się: inicjatywą, aktywnością, niezależnością, innowacyjnością, motywacją w działaniu.
4. Słabą stroną jest ograniczenie sprzętu oraz czasu do realizacji zajęć w szkole, brakuje go na prowadzenie zajęć przygotowujących do egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, a pochodzenie znacznej ilości uczniów ze wsi uniemożliwia udział w dodatkowych zajęciach.
5. Zagroženiem jest niewłaściwe kształtowanie kompetencji absolwentów, spowodowanych słabymi stronami i stwarzanie im utrudnienia do wejścia na rynek pracy.

II.1.2 Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej i przedmiotów matematyczno – przyrodniczych

WYKRES 6. Oceny z technologii informacyjnej w klasach pierwszych Technikum Nr 2 wg klasyfikacji za I semestr roku szk. 2008/09.

Średnia ocen: KL I TM – 2,97; KL I TE – 3,52; KL I TŻG – 3,50; KL I TOŚ – 3,70;
Średni wynik wyniósł: **3,43**

1. Silną stroną kadry pedagogicznej w zakresie kształtowania kompetencji uczniów jest wykorzystywanie ciągle nowych możliwości, jakie daje nauczycielom i uczniom postęp naukowo-techniczny. Szkoła, aby nie pozostać w tyle, korzysta z osiągnięć technik multimedialnych, technologii informacyjnych. Multimedia, jako środki dydaktyczne, wzbogacają oraz wspierają proces nauczania-uczenia się, a także zwiększają jego efektywność.

2. Uczniowie są świadomi, że technologie informacyjne oraz znajomość przedmiotów matematyczno-przyrodniczych stwarza szansę do:

- poszukiwania, gromadzenia, przetwarzania, przekazywania informacji,
- rozwijania intelektualnie i emocjonalnie
- doskonalenia wiedzy i umiejętności
- wpływają na kształtowanie wartości człowieka

3. Silną stroną kształcenia uczniów jest dobra baza technodydaktyczna pracowni komputerowych (szczegóły w dziale: Charakterystyka szkoły). W miarę możliwości z pracowni korzystają nauczyciele uczący innych przedmiotów np. żywieniowych, matematycy, ekonomiści.

Uczniowie i absolwenci w erze cywilizacji informacyjnej starają dostosować się do zmian otoczenia. Kompetencje kluczowe wymagają solidnego rozumienia i znajomości znaczenia technologii informatycznych, docierania do usług oferowanych w Internecie, wyszukiwania i korzystania z nich w życiu osobistym i społecznym, a także w pracy.

4. Słabymi stronami jest:

- powtarzający się niski poziom wiedzy i umiejętności na starcie do szkoły ponadgimnazjalnej
- brak dostępu do urządzeń komputerowych, Internetu w domach uczniów
- niedostępność do aktualnego oprogramowania z powodu wysokich cen

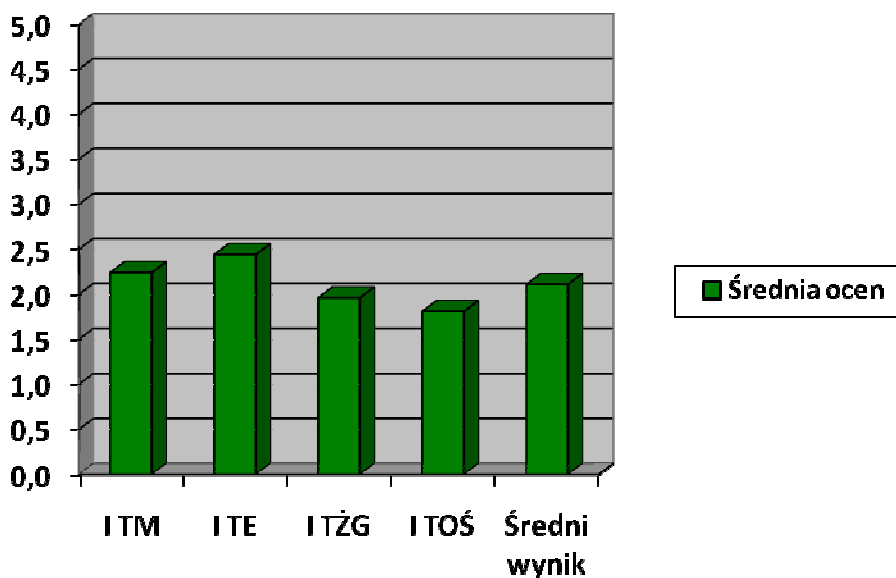
5. Ważnym aspektem jest rozumienie potencjalnych zagrożeń związanych z cywilizacją informacyjną - netoholizmu i weboholizmu, określanym jako stan silnego uzależnienia od komputera, Internetu.

Według opinii rodziców Internet, choć jest wirtualną rzeczywistością, posiada w sobie w pełni realne zagrożenia. Cytat wypowiedzi rodziców: „Najgroźniejszym zagrożeniem, na które narażamy siebie i nasze dzieci jest stworzenie nowej opiekuńczo – wychowawczej roli komputera”.

Dlatego pobudzanie aspiracji edukacyjnych i zainteresowań uczniów, rozwijanie kompetencji kluczowych wymaga również ukształtowania krytycznej postawy wobec interaktywnych mediów.

II.1.3 Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki

WYKRES 7. Oceny z matematyki w klasach pierwszych Technikum Nr 2 wg klasyfikacji za I semestr roku szk. 2008/09.

Średnia ocen: KL I TM – 2,24; KL I TE – 2,44; KL I TŻG – 1,96; KL I TOŚ – 1,81;

Średni wynik wyniósł: **2,11**

1. Silną stroną matematyki jako nauki jest dostarczanie uczniom narzędzi do otrzymywania ścisłych wniosków z przyjętych założeń, które mogą dotyczyć najróżniejszych dziedzin myśli ludzkiej, np. nauk ścisłych, techniki czy nawet nauk humanistycznych.

2. Nauczyciele stosują różne formy pracy z uczniem: praca samodzielna, w grupach, z podręcznikiem. Stwarzają szansę do nabywania umiejętności:

- czytania tekstu matematycznego ze zrozumieniem
- analizowania, planowania, organizowania własnego działania, wyciągania wniosków
- komunikowania się, prezentowania wyników

3. Jako słabe strony wskazano:

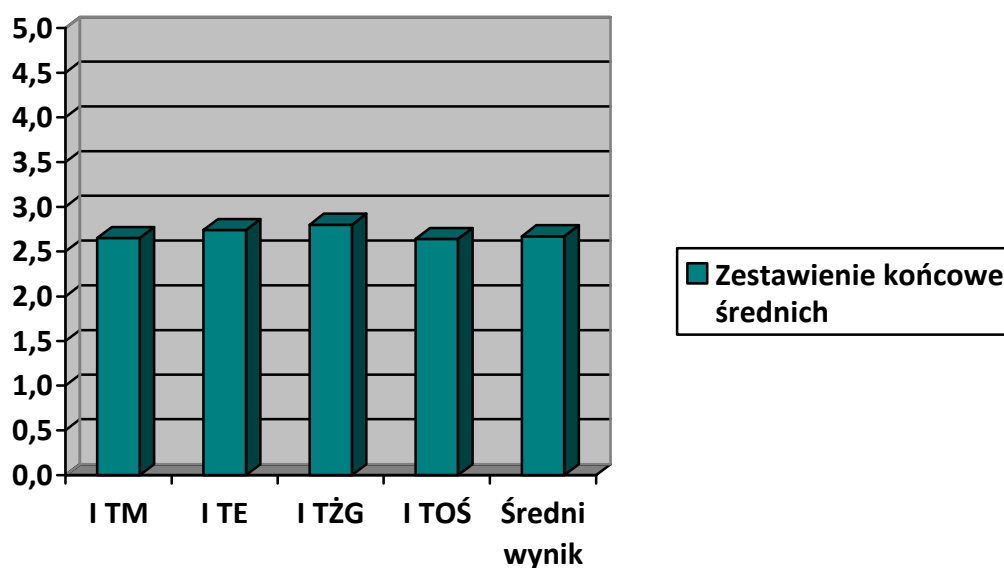
- negatywne nastawienie uczniów do matematyki w poprzednich latach kształcenia

- braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach na starcie do szkoły średniej
- brak zajęć dodatkowych, wyrównawczych słabym uczniom
- trudności w rozwijaniu zdolnych uczniów w czasie lekcji

4. Zagrożeniem są ograniczenia sprawności rachunkowej przejawiane na innych przedmiotach, trudności z opanowaniem materiału, błędy w podstawowym liczeniu, często ogólna niechęć do podejmowania wysiłku myślowego, niskie wyniki w nauce i zdawalność egzaminu maturalnego.

II.1.4 Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języków obcych

WYKRES 8. Oceny z języków obcych w klasach pierwszych Technikum Nr 2 wg klasyfikacji za I semestr roku szk. 2008/09.

Średnia ocen: KL I TM – 2,61; KL I TE – 2,64; KL I TŻG – 2,83; KL I TOŚ – 2,59;

Średni wynik wyniósł: **2,67**

- w tym z:
- j. rosyjskiego - 2,60;
  - j. angielskiego - 2,61;
  - j. niemieckiego – 2,80

1. Silną stroną kompetentnego językowca wg zespołu nauczycieli przedmiotów humanistycznych jest:

- znajomość słownictwa i gramatyki funkcjonalnej danego języka obcego
- rozumienie ze słuchu
- mówienie
- czytanie
- pisanie
- ważność aspektu kulturowego związanego z danym językiem

2.Szansą jest:

- osiągnięcie lepszych wyników w nauce
- poprawa zdawalności egzaminów maturalnych
- łatwiejsze znalezienie się na rynku pracy polskim i zagranicznym
- bycie komunikatywnym w wielu sytuacjach życia codziennego
- podejmowanie kształcenia ustawicznego

3.Słabą stroną były sformułowania, które zaprzeczały wszystkim wyżej wymienionym czynnikom podanym w szansach.

W sytuacji, kiedy uczniowie nie wykazują chęci do nauki i nabywania odpowiednich kompetencji, obniżają się ich wyniki, obniża się również poziom zdawalności egzaminów maturalnych.

4.Zagrożeniem staje się niedostosowanie się do wymogów współczesnego rynku pracy.

Zespół nauczycieli podkreśla, że zasoby kompetencji wymagają od uczniów czy absolwentów kształtowania właściwego nastawienia do nauki, korzystania z różnych form pomocy. Aby nie być zagrożonym w tej dziedzinie, wskazują na korzystanie z nauki nawet w nieformalny sposób, w ramach uczenia się przez całe życie, wykazując naturalne zainteresowanie i ciekawość w poznawaniu obcych języków.

II.2 Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów

TABELA 12: ZNAJOMOŚĆ WYMOGÓW, POTRZEB I PROGNOZ RYNKU PRACY

SILNE STRONY	SZANSE
- kierunki kształcenia zgodne z potrzebami rynku - odbywanie praktyk zawodowych i zajęć praktycznych w zakładach pracy (otrzymywanie najwyższych ocen) - wycieczki dydaktyczne	- możliwość uzyskania pracy zgodnie z wykształceniem - zatrudnienie w miejscach odbywania praktyk - możliwość poznania nowych technologii, - kształtowanie postaw poprzez przyjmowanie różnych ról na lekcji

- prelekcje , filmy - stosowanie metod aktywizujących - rozwijanie niektórych form zainteresowań (wolontariat, teatr, sport, aerobik)	- ciekawsze CV, rozwijanie zdolności, zainteresowań
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
- brak wsparcia stypendialnego dla najlepszych uczniów-zawodowców - niska sprawność intelektualna i motoryczna - nieplanowanie przyszłości - niechęć do podejmowania wysiłku - niewystarczające wsparcie rodziców - absencja szkolna - uleganie kolegom - pochodzenie z obszarów wiejskich	- stagnacja w rozwoju z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny - ograniczenia w dysponowaniu posiadaną wiedzą - porzucanie szkoły - brak możliwości sprawnego wykonywania zadań - dołączenie do bezrobotnych - niemożliwość korzystania z szans rozwoju

Arkusze analizy SWOT wypełniali uczniowie i nauczyciele ZST – tabela przedstawia zbiór informacji.

Odnosząc się do kompetencji zawodowych uczniów, wzięto pod uwagę oceny z przedmiotów zawodowych.

Średnia ocen z przedmiotów zawodowych w klasach pierwszych Technikum Nr 2 wg klasyfikacji za I semestr roku szk. 2008/09:

- KL I z: technik mechanik - 2,80
- KL I z: technik ekonomista - 2,87
- KL I z: technik żywienia i gospodarstwa domowego - 3,05
- KL I z: technik ochrony środowiska - 2,63

Średni wynik wyniósł: **2,84**

Obecnie coraz częściej używa się sformułowania kompetencje zawodowe. Kompetencje należy rozumieć jako pewien wewnętrzny potencjał przejawiający się w zachowaniach człowieka, przyczyniających się do zaspokojenia wymagań otoczenia szczególnie w nowych sytuacjach.

Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów, w które wyposaża Technikum czy Zasadnicza Szkoła Zawodowa, przejawiają się w postaci zdolności wykorzystania przez nich wiedzy, umiejętności, systemu wartości i cech osobowości do osiągnięcia celów, wyników i standardów oczekiwanych w związku z wyuczonym zawodem.

Zarówno uczniowie, na zajęciach edukacyjnych w szkole jak i absolwenci, kontynuujący naukę lub podejmujący pracę, posługują się uprawnieniami zawodowymi i doświadczeniem, które świadczą o kompetencjach zawodowych. Odnoszą się one do umiejętności wyższego rzędu, świadczą o pozytywnych zjawiskach badanego zagadnienia, na które się składa (analiza SWOT):

- wykształcenie
- doświadczenie zawodowe
- umiejętności zawodowe
- nawyki i sprawności zawodowe
- osobowość zawodowa

Opierając się na założeniach Wincentego Okonia, autora teorii kształcenia wielostronnego, w myśl której w nauczaniu należy uwzględniać stronę teoretyczną, praktyczną i emocjonalną nauczania oraz na podstawie stanu podejścia uczniów i absolwentów do procesu kształcenia, należy stwierdzić, że szansą na bycie kompetentnym w zawodzie są trzy kluczowe hasła:

- 1) „zrozumieć, co trzeba zrobić”
- 2) „wykonać zadanie”
- 3) „pociągnąć za sobą innych”

O kompetencjach absolwentów świadczą w znacznym stopniu egzaminy potwierdzające kwalifikacje zawodowe oraz egzaminy maturalne. Ich zdawalność przedstawiona jest poniżej⁹.

TABELA 13: WYNIKI EGZAMINÓW POTWIERDZAJĄCYCH KWALIFIKACJE ZAWODOWE rok szkolny 2007/08

Wyniki egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe				
Lp.	Zawód	Rok szkolny 2007/2008		
		Liczba absolwentów	Liczba osób które przystąpiły do egzaminu zawodowego	Liczba osób które zdały egzamin zawodowy
1.	technik ekonomista	17	16	1
2.	technik mechanik	22	20	13

⁹ Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej nr 8/2008 z dnia 28.08.08r.

3.	technik ochrony środowiska	21	21	12
4.	technik handlowiec	16	16	12
5.	technik żywienia i gospodarstwa domowego	14	12	5
6.	kucharz małej gastronomii	35	32	14
7.	mechanik pojazdów samochodowych	29	29	18

TABELA 14. WYNIKI EGZAMINÓW MATURALNYCH rok szkolny 2007/08

Wyniki egzaminów maturalnych					
Lp.	Przedmiot	Rok szkolny 2007/2008			
		Liczba osób, które przystąpiły do egzaminu maturalnego	Liczba osób, które zdały egzamin maturalny	Liczba osób, które nie zdały egzaminu maturalnego	Liczba osób, które miały możliwość poprawki
1.	Język rosyjski	26	26	-	-
2.	Język angielski	61	50	6	5
3.	Język niemiecki	2	2	-	-
4.	Matematyka	7	6	-	1

Średnie wyniki części pisemnej egzaminu maturalnego:

- Język rosyjski – 68%
- Język angielski – 44%
- Język niemiecki – 33,5%
- Matematyka – 52%

Średnie wyniki części ustnej egzaminu maturalnego:

- Język rosyjski – 64%
- Język angielski – 50%
- Język niemiecki – 50%

II.3 Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe

Zachodzi potrzeba podjęcia działań reformatorskich w celu rozwijania umiejętności uczniów.

Wyrażenie: „kompetencje zawodowe” specjaliści do spraw rozwoju zawodowego, czy doradcy zawodowi rozumieją najczęściej jako: „(...) wiedzę, umiejętności, uzdolnienia, style działania, osobowość, wyznawane zasady, zainteresowania i inne cechy, które używane i rozwijane w procesie pracy prowadzą do osiągnięcia rezultatów zgodnych ze strategicznymi zamierzeniami przedsiębiorstwa”¹⁰.

Przytoczony wyżej cytat sugeruje, że zakres treściowy pojęcia kompetencje zawodowe jest naprawdę szeroki. Często zdarza się, że po ukończeniu szkół, a nawet uczelni wyższych - wiedza w momencie zetknięcia się z określonymi obowiązkami, okazuje się niewystarczająca, a wyuczone czynności trudne do zrealizowania w pracy.

Należy podkreślić, że oceny szkolne uczniów lub absolwentów nie zawsze są równoznaczne z osiągnięciem przez nich później sukcesów w życiu zawodowym.

Według opinii pracodawców szkoła jest w stanie wyposażyć ucznia w zasoby wiedzy, umiejętności czy standardy w związku z wyuczonym zawodem, zaś kompetencji zawodowych nabywamy poprzez praktykę, w wyniku bezpośredniego zetknięcia się z zadaniami i problemami, co ma miejsce podczas odbywania praktyk zawodowych lub zajęć praktycznych.

Kompetencje kluczowe należą do wyższego rzędu i są osiąmane poprzez nabywanie doświadczeń wynikających z przekonania i refleksji nad tym co się robi i dlaczego właśnie w taki sposób.

Nauczyciele przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących wskazują powody kształtowania kompetencji kluczowych, rozważając przydatność ich na rynku pracy. Jako pojedynczemu absolwentowi mają one służyć w postaci wiedzy, umiejętności, przyjętych wartości, motywacji i własnego wizerunku. Powinny one być wykorzystywane przez firmy i organizacje, jako niezbędne do zwiększenia jakości pracy i sukcesów na rynku.

---

¹⁰ T. Rostowski, Kompetencje jako jakość zarządzania zasobami ludzkimi, [w:] Jakość zasobów firmy. Kultura, kompetencje, konkurencyjność, red. A. Sajkiewicz, W-wa 2002.

Według niektórych współczesnych wydawnictw książkowych lub prasy (np.: „EDUKATOR ZAWODOWY”, „FORBES”), kompetencje pozwalają na osiągnięcie sukcesu w przytoczonej kolejności:

- wiedza techniczna
- umiejętności interpersonalne
- umiejętność komunikacji
- podejmowanie decyzji
- zarządzanie
- elastyczność
- kreatywność
- chęć uczenia się

Kompetencje są więc tym wszystkim co powoduje, że w przyszłości podejmowana praca przez naszych absolwentów będzie efektywna, skuteczna, doceniana i nagradzana przez innych.

W związku z postępującą globalizacją nasi uczniowie i absolwenci stają przed wyzwaniami oświatowymi i rynku pracy, które dyktuje im Unia Europejska i cały świat.

Dlatego warto pracować nad metodami i sposobami związanymi z wyposażaniem młodego pokolenia w szeroki wachlarz kompetencji kluczowych.

III. RYNEK PRACY

III.1 Regionalny i lokalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych placówki

 TABELA 15. INFORMACJA O RYNKU PRACY – STYCZEŃ 2009¹¹.

województwo podlaskie		
	Ogółem	51 855
w tym:	Kobiety	25 178
	Z prawem do zasiłku	8 063
	Zamieszkali na wsi	17 833
	Osoby w okresie do 12 mies. od dnia ukończenia nauki	3 321
	Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	792
	Cudzoziemcy	218
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Bezrobotni do 25 roku życia	11 684
	Osoby, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	1 163
	Długotrwale bezrobotni	24 384
	Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	4 974
	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	11 485
	Osoby bez kwalifikacji zawodowych	15 954
	Osoby bez doświadczenia zawodowego	16 424
	Osoby bez wykształcenia średniego	29 277
	Osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 r. ż.	3 668
	Bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia	874
	Niepełnosprawni	2 844

¹¹ www.up.podlasie.pl, Statystyka Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku

Analizując rynek pracy w województwie podlaskim można przypuszczać, że wśród osób będących w szczególnej sytuacji mogą być absolwenci naszej szkoły, np. w grupie bezrobotnych do 25 roku życia, lub bez doświadczenia zawodowego.

W dobie aktualnego kryzysu liczby te mogą ulegać zmianie, zatem można sądzić, że aktualny stan kompetencji naszych uczniów i absolwentów wymaga rzetelnego przygotowania zawodowego, by nie dołączyli do rzeszy bezrobotnych.

Fragmenty RAPORTU ROCZNEGO¹²

MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE AUGUSTOWSKIM – część II

Wolne miejsca pracy według sektorów

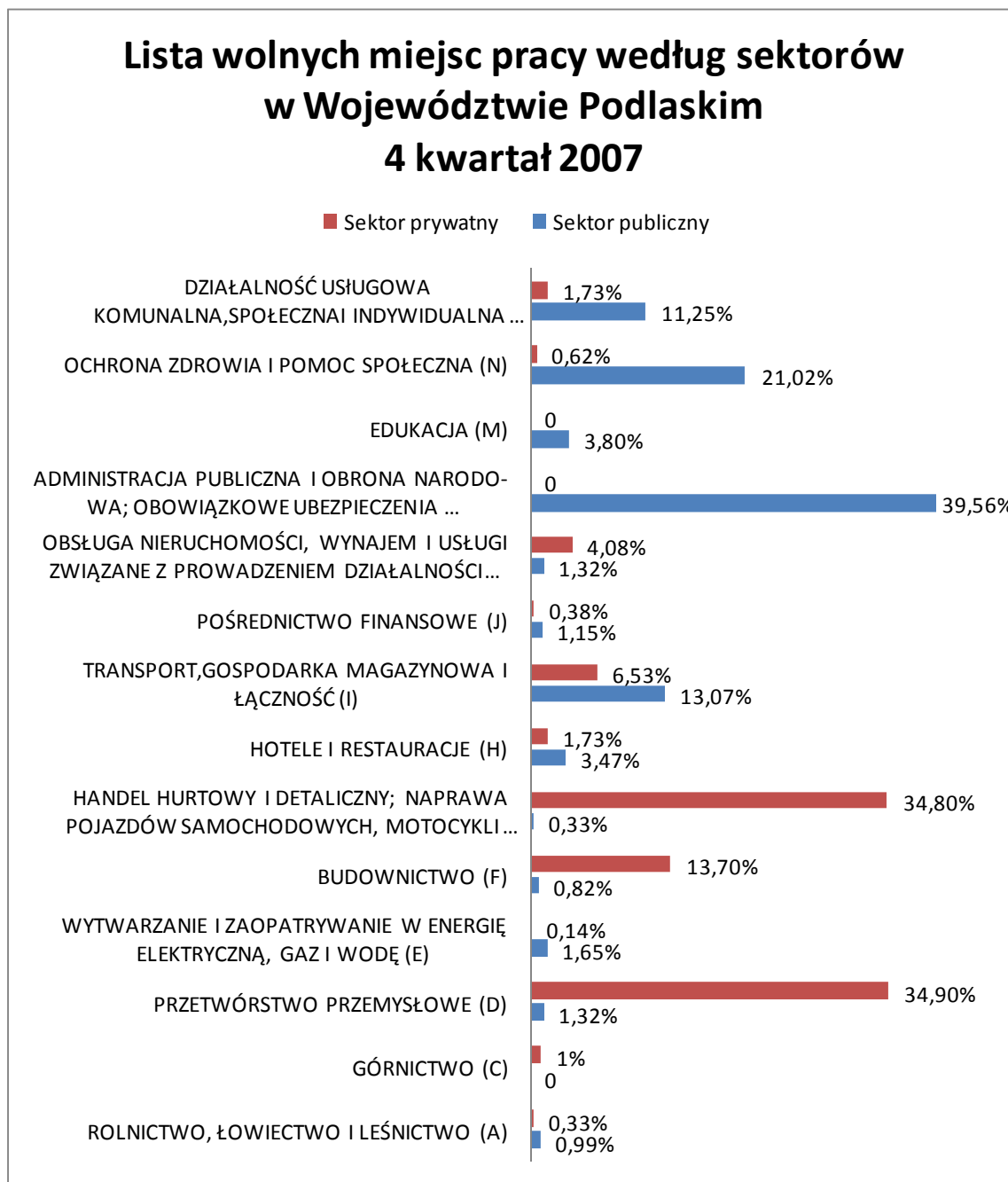
Najwięcej wolnych miejsc pracy¹³ w województwie podlaskim w czwartym kwartale 2007 roku w sektorze prywatnym **było dla robotników przemysłowych i rzemieślników** – 43,60%, operatorów i monterów maszyn i urządzeń, pracowników usług osobistych i **sprzedawców**. Natomiast w sektorze publicznym najwięcej wolnych miejsc pracy było dla specjalistów – 41,39%, **techników** i innego personelu średniego oraz przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników.

Wolne miejsca pracy według sektorów w województwie podlaskim w czwartym kwartale 2007 roku kształtowały się następująco: dla sektora publicznego - 604 wolnych miejsc pracy, a dla sektora prywatnego liczba ta wyniosła 2080 wolnych miejsc pracy. Najwięcej wolnych miejsc pracy pojawiło się **w administracji publicznej** i obronie narodowej, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne, w przetwórstwie przemysłowym, **w handlu hurtowym i detalicznym; naprawa pojazdów samochodowych**, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego – dokładnie obrazuje to poniższy wykres:

¹² www.pup.augustow.pl Statystyki

¹³ Pogrubiony, pisany kursywą tekst w przytoczonych fragmentach z różnych źródeł można odnieść do sytuacji, które dotyczą aspektów specjalności zawodowych ZST.

TABELA 16: WOLNE MIEJSCA PRACY WG SEKTORÓW W WOJ. PODLASKIM¹⁴

W czwartym kwartale 2007 roku *najwięcej wolnych miejsc pracy* utworzono w sektorze prywatnym, tj. w *handlu hurtowym i detalicznym; naprawa pojazdów samochodowych* oraz w przetwórstwie przemysłowym. Natomiast w sektorze publicznym najwięcej wolnych miejsc pracy utworzono w *administracji publicznej* i obronie; edukacji; ochronie zdrowia i pomocy społecznej.

¹⁴ www.pup.augustow.pl

28.02.2009r. POWIATOWY URZĄD PRACY w Augustowie¹⁵

Oferty pracy

Stanowisko:	pracownik biurowy
Pracodawca:	PPHU DELTA
Wynagrodzenie:	1500

Stanowisko:	kucharz
Pracodawca:	Bar Samoobsługowy "Jędrak"
Wynagrodzenie:	1 800

Stanowisko:	ślusarz - kierowca
Pracodawca:	Pracowniczy Ośrodek Maszynowy w Augustowie Sp. z o.o.
Wynagrodzenie:	8 zł/godz.- do negocjacji

Stanowisko:	kucharz
Pracodawca:	Kalinowscy Sp. Jawna, Szufłada
Wynagrodzenie:	1276 zł

Stanowisko:	pracownik biurowy
Pracodawca:	P. H.. U "AKCES"
Wynagrodzenie:	1276+ prowizje

Stanowisko:	handlowiec sprzedawca
Pracodawca:	Pracowniczy Ośrodek Maszynowy
Wynagrodzenie:	1276

Stanowisko:	pomoc kuchenna
Pracodawca:	Ośrodek Wypoczynkowy Patelnia

¹⁵ www.pup.augustow.pl/oferty

Wynagrodzenie:	1500
----------------	-------------

Stanowisko:	kelner - barman
-------------	------------------------

Pracodawca:	Ośrodek Wypoczynkowy Patelnia
-------------	--------------------------------------

Wynagrodzenie:	1500
----------------	-------------

Stanowisko:	kucharz
-------------	----------------

Pracodawca:	Ośrodek Wypoczynkowy Patelnia
-------------	--------------------------------------

Wynagrodzenie:	2500
----------------	-------------

W przytoczonych materiałach w zapotrzebowaniu na stanowiska pracy znajdują się zawody, jakich uczy się młodzież w ZST, zatem można sądzić, że kształcenie odbywa się zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy.

Są to tylko niektóre źródła i zagadnienia, które zostały przedstawione cząstkowo.

W odniesieniu do polskiego rynku pracy najwięcej ofert - podobnie jak w roku poprzednim (47% wszystkich ogłoszeń opublikowanych w portalu Pracuj.pl *w całym 2008 roku*) skierowanych było do przedstawicieli branż handel i sprzedaż, bankowość i finanse oraz telekomunikacja i zaawansowane technologie. Wciąż w relatywnie dobrej kondycji jest handel detaliczny, który opiera się na krajowym popycie. Najtrudniej było o pracę w branży prawo i obsługa prawna oraz w przemyśle chemicznym. Takie wnioski płyną z raportu „Rynek pracy specjalistów w 2008 roku”, przygotowanego przez konsultantów portalu¹⁶.

W zawodach sprzedawca i technik handlowiec kształci się młodzież ZST.

Na podstawie przeprowadzonych wywiadów z pracodawcami można jednoznacznie stwierdzić, że za zmieniającą się koniunkturą gospodarczą w naturalny sposób podążają zmiany na rynku pracy. Po ostatnich latach, które sprzyjały umacnianiu pozycji pracownika na rynku pracy, sytuacja zaczyna się odwracać. Na pewno zmiany te spowodują, że w wybranych branżach czy zawodach będzie dużo trudniej o pracę.

Jednak z punktu widzenia pracodawcy ta sama wiadomość ma pozytywny wydźwięk, ponieważ łatwiej będzie teraz znaleźć dobrego specjalistę za rozsądne wynagrodzenie.

---

¹⁶ www.Pracuj.pl

W niektórych branżach sytuacja docelowo zapewne na tyle się zmieni, że będzie można znowu mówić o rynku pracodawcy.

Zatem wyposażenie uczniów w zestaw najważniejszych kompetencji ma szczególne znaczenie.

W sytuacji pogarszającej się koniunktury gospodarczej firmy wprowadzają oszczędności, w tym poprzez redukcję kosztów zatrudnienia. Jednak strategie pracodawców w tym zakresie są różne. Jedni wybierają redukcję kosztów poprzez zmniejszenie zatrudnienia, zwolnienia dotyczą zwykle w pierwszej kolejności osoby mniej kompetentne oraz pracowników administracji. Inne firmy wolą czasowo ograniczyć pensje oraz inne przywileje pracownicze, a w przypadku powrotu koniunktury liczą nawet na zatrudnienie nowych osób z nastawieniem do samorealizacji, rozwoju osobistego i bycia aktywnym na stanowiskach pracy, które przyjdzie im obejmować.

Szansę na spełnienie wyżej wymienionych wymagań będą więc mieli absolwenci naszej Szkoły, uczestnicząc właśnie w Projekcie SKK.

III.2 Kompetencje Kluczowe a rynek pracy

Duży wpływ na rozwój kompetencji uczniów i absolwentów i odpowiednie ulokowanie się na rynku pracy mają nadrzędne działania. Są to wszelkiego rodzaju priorytety, projekty, strategie rozwoju o zasięgu lokalnym, regionalnym czy znacznie szerszym. Przyczyniają się one między innymi do planowania własnego rozwoju, poznania szans i zagrożeń, podejmowania odpowiednich decyzji. Przygotowując się do zmiennych warunków młodzież ma możliwość zapoznania się z nimi z różnych źródeł np. z prasy, Internetu, telewizji. Oto fragmenty informacji:

PODLASKI REGIONALNY PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA 2009 r. (opracowany na podstawie projektu Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2009-2011 z lutego 2009 r.)¹⁷.

W Priorytecie 2 **Sprawny rynek pracy** podkreślono, iż receptą na zagrażające polskiej gospodarce pogorszenie koniunktury jest poprawa funkcjonowania rynku pracy poprzez stworzenie lepszych warunków działania przedsiębiorstw oraz zatrudniania pracowników. Powinno się to odbywać przede wszystkim przez ograniczenie barier dla rozwoju przedsiębiorczości, upowszechnienie elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy,

---

¹⁷ www.bip.wup.wrotapodlasia.pl

zmianę w zakresie zabezpieczenia społecznego na rynku pracy, ale też stwarzanie większych możliwości do bycia zatrudnionym i samozatrudnienia poprzez poprawę kompetencji, mobilności i zdolności adaptacyjnych zasobów siły roboczej w Polsce.

Dane statystyczne wskazują, iż woj. podlaskie prezentuje się korzystnie na tle kraju.

Na tle krajów UE nadal jednak bezrobocie jest tu wysokie (stopa bezrobocia w grupie krajów EU 27 w końcu listopada 2008r. wyniosła 7,8%) i dotyczy w przeważającej części osóbo niskich kwalifikacjach bądź umiejętnościach i wykształceniu nie odpowiadających aktualnym potrzebom rynku pracy. Dlatego też, mimo dużej podaży zasobów pracy, podlascy pracodawcy, podobnie jak pracodawcy w innych regionach kraju, mają poważne trudności z zatrudnieniem pracowników w konkretnych zawodach, z doświadczeniem i umiejętnościami praktycznymi.

Poczesne miejsce w prognozach zajmuje „**Strategia rozwoju województwa podlaskiego do roku 2010**”¹⁸

Podana misja województwa zawiera odniesienie do edukacji:

Priorytet 6. Rozwój ogólnodostępnego systemu edukacji, w tym ustawicznego kształcenia kadr, dostosowanego do potrzeb regionu.

Przygotowanie młodzieży do aktywnego funkcjonowania na rynku pracy.

Wzmóżona gotowość młodych ludzi do pokonywania kolejnych szczebli edukacyjnych wydaje się być zbieżna z zapotrzebowaniem na wykształconych i **kompetentnych** specjalistów w dziedzinach gospodarki, techniki, nauki. **Kompetencje**, kreatywność, adaptacyjność, umiejętność pracy w zespole, transfer umiejętności, samodzielność, umiejętność radzenia sobie w nieprzewidzianych warunkach to wymogi współczesnego rynku pracy. Szkoła wyposaża swoich uczniów w umiejętności niezbędne do funkcjonowania w zawodzie z uwzględnieniem aktualnego poziomu technicznego,

Przygotowanie absolwentów szkół zawodowych do tworzenia własnych miejsc pracy – uzyskanie lepszych perspektyw zatrudnienia jest uwarunkowane nie tylko dobrym przygotowaniem do zawodu, lecz także aktywnością zawodową absolwentów. Absolwenci uczą się bycia aktywnymi, asertywnymi i przedsiębiorczymi w otaczającej rzeczywistości, planowania działalności gospodarczej w oparciu o obserwację rynku, opracowania biznesplanu i prowadzenia dokumentacji swojej działalności.

---

¹⁸ www.wrotapodlasia.pl

Młodzież, dbająca o swój rozwój edukacyjny czy zawodowy, zainteresowana rynkiem pracy, rozumiejąca potrzebę kształtowania kompetencji, ma szansę poszerzenia swoich horyzontów. Analizując istniejącą sytuację obserwuje się na terenie szkoły przejawianie zainteresowań tymi obszarami, szczególnie przez młodzież z klas końcowych. Śledzą oni np. strony www, korzystając ze stanowisk komputerowych w szkole lub w innych dostępnych miejscach.

Obecnie jesteśmy świadkami ogromnego postępu dokonującego się między innymi w technologiach informacyjno-komunikacyjnych i ich wpływu na przykład na sferę usług.

Śledząc np. przegląd prognoz w zakresie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) w różnych branżach uznanymi za priorytetowe przez Unię Europejską są:

- usługi publiczne realizowane drogą elektroniczną (*e-government*);
- usługi medyczne świadczone na odległość (*e-health*);
- nauczanie na odległość (*e-learning*), a także
- handel elektroniczny (*e-commerce, e-business*)¹⁹.

III.3 Funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy

Szkoła nie posiada wyników badania losów absolwentów, gdyż takie badania nie są prowadzone.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Augustowie rejestrują się absolwenci zarówno technikum jak i zasadniczej szkoły zawodowej.

Przedstawione informacje poniżej przybliżają to zagadnienie.

Lista absolwentów według zawodów i szkół w okresie od 01.01.2007 do 31.12.2007 w powiecie augustowskim²⁰

W trakcie roku 2007 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Augustowie zarejestrowało się 153 absolwentów szkół gimnazjalnych, zawodowych, średnich, średnich zawodowych, pomaturalnych/policealnych oraz wyższych. Bezrobotni absolwenci stanowili 4,17% ogólnej liczby zarejestrowanych osób.

Wśród wszystkich zarejestrowanych absolwentów największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym. Stanowili oni

¹⁹ www.networld.pl/news/

²⁰ www.pup.augustow.pl

62,74% wszystkich zarejestrowanych absolwentów w roku 2007. Osoby bez zawodu stanowiły 32,02% wszystkich zarejestrowanych absolwentów.

Wśród osób z wykształceniem średnim zawodowym najwięcej było osób w zawodzie asystent ekonomiczny /zawód szkolny: Technik ekonomista/- 8,00%, organizator usług gastronomicznych – 4%; organizator usług hotelarskich – 4%. Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowiły 30,06% liczby zarejestrowanych absolwentów w 2007r.

Zarejestrowani absolwenci z wykształceniem zawodowym stanowiły 16,99 % wszystkich zarejestrowanych absolwentów w danym roku.

Wśród osób z wykształceniem zawodowym najwięcej było w zawodach: kucharz i kucharz małej gastronomii – 11,53%; mechanik pojazdów samochodowych – 7,69%; pozostali monterzy elektronicy – 7,69%; sprzedawcy – 7,69%, piekarze.

Obrazuje to poniższy wykres:

WYKRES 9: Zarejestrowani absolwenci szkół w Powiecie Augustowskim.

IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH

IV.1 Prognozy demograficzne

Prognozy demograficzne dla województwa podlaskiego przewidują nieprzerwany spadek liczby ludności jeszcze co najmniej przez 10 lat. Liczba ludności spadnie o ok. 20 tys., i spadek ten będzie dotyczył wyłącznie grupy wiekowej 0-17 lat. Jednocześnie w najbliższych latach, obserwować się będzie wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym. Choć ogólny wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym, obserwowany od roku 2003, uznać należy za zjawisko pozytywne, to analiza rozkładu wiekowego tej grupy skłania do zgoła odmiennej interpretacji tego zjawiska – rośnie w istotnym stopniu udział ludności po 44-tym roku życia²¹.

Przy malejącej liczebności populacji osób w wieku przedprodukcyjnym, niekorzystnej strukturze wiekowej grupy osób w wieku produkcyjnym oraz rosnącej liczbie ludności w wieku poprodukcyjnym mamy jednoznaczne dowody utrwalania się procesu starzenia się społeczeństwa Podlasia. To może oznaczać, że przy dużej migracji na zewnątrz województwa, szybko zmienić się może ten punkt widzenia na zjawiska rynku pracy.

TABELA 17: Prognoza demograficzna zmian ludnościowych w województwie podlaskim w latach 2006 – 2015 (Zgodnie z prognozą demograficzną GUS jw. www.stat.gov.pl)

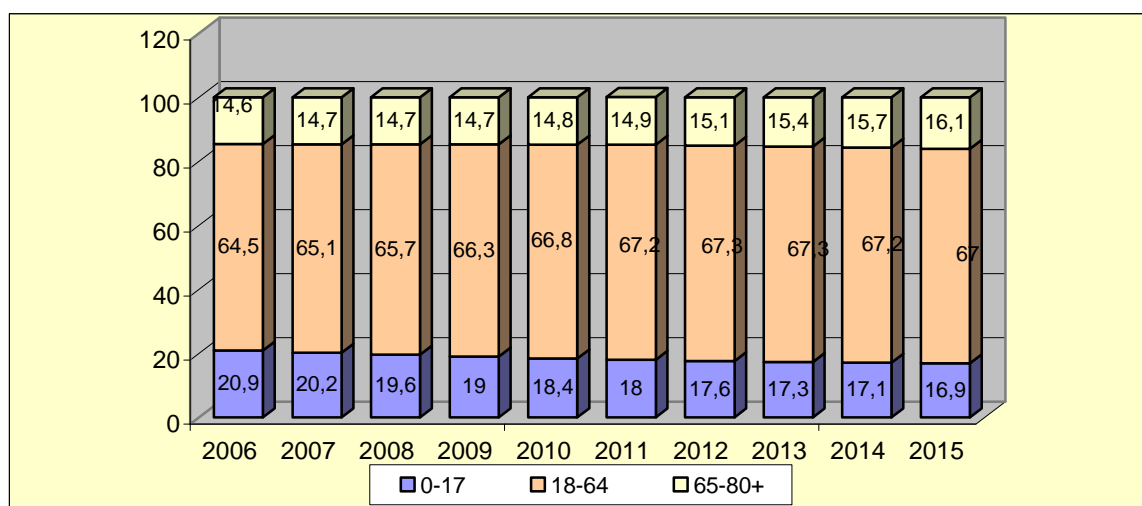
Rok	Liczba ludności			
	Ogółem	0-17	18-64	65-80+
2006	1198653	250502	773355	174796
2007	1196549	241937	778914	175698
2008	1194427	233705	784783	175939
2009	1192081	225914	790500	175667
2010	1189897	219155	794974	175768
2011	1187646	213286	797607	176753

²¹ www.stat.gov.pl Por. *Województwo Podlaskie 2005*, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2005, s.98; Zgodnie z prognozą demograficzną GUS przygotowaną na lata 2003-2030 liczba ludności województwa podlaskiego spadać będzie do końca okresu prognostycznego.

2012	1185524	208523	798274	178727
2013	1183177	204798	796039	182340
2014	1181069	201608	793487	185974
2015	1178902	199257	789521	190124

WYKRES 10: Prognoza demograficzna zmian ludnościowych w województwie podlaskim w latach 2006-2015 (stan na koniec roku)²².

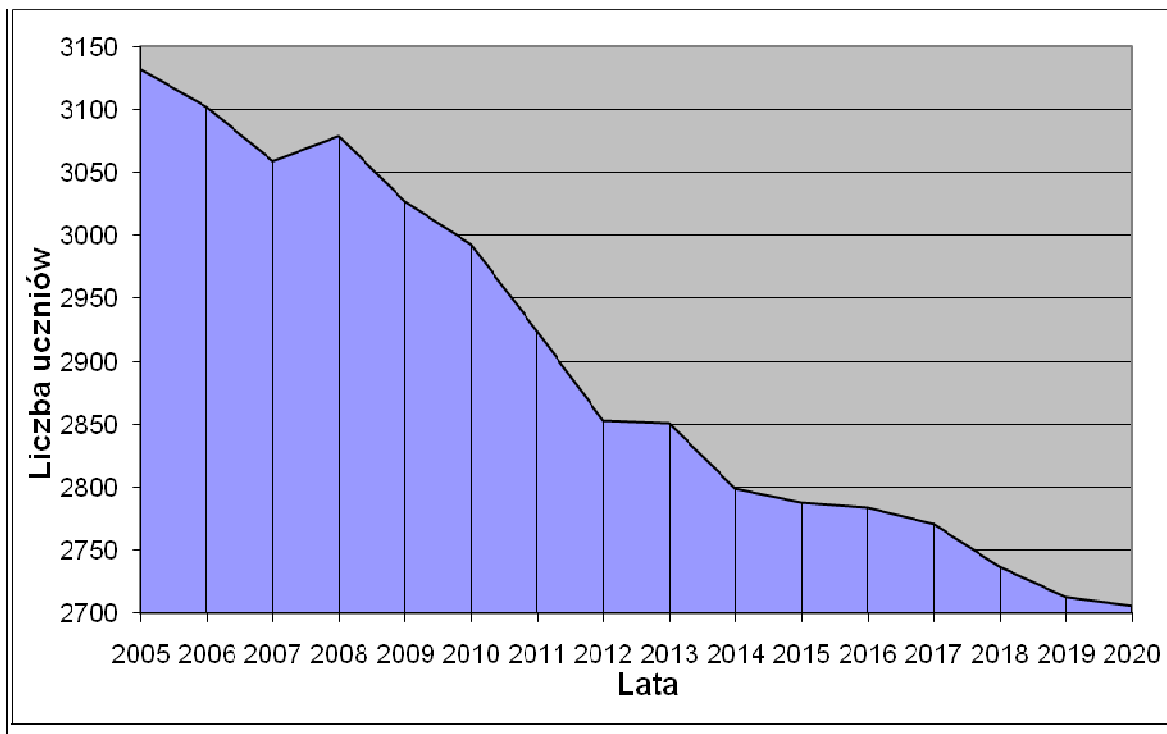
Zgodnie z prognozą demograficzną GUS przygotowaną na lata 2003 – 2030 ludność województwa podlaskiego będzie ciągle spadać, zmniejszy się liczba osób w wieku produkcyjnym, można przypuszczać, że znalezienie się na rynku pracy w przyszłości może okazać się łatwiejsze.

WYKRES 11: Prognoza liczby uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w powiecie augustowskim w latach 2005 - 2020²³.

Prognozowana liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży (bez szkół policealnych) w powiecie augustowskim																
Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba uczniów	3132	3102	3059	3079	3027	2993	2924	2853	2851	2799	2788	2784	2771	2737	2713	2706

²² www.stat.gov.pl Opracowanie na podstawie: „Prognoza demograficzna na lata 2003-2030”

²³ www.pup.augustow.pl

Według powyższej prognozy spadek uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w powiecie augustowskim nastąpił na przełomie roku 2008/09, czyli bieżącego roku szkolnego i będzie postępował do roku 2012. W roku 2020 przewidziany jest spadek o ponad 400 uczniów.

IV. 2 Współpraca szkoły z zakładami pracy

Partnerzy lokalni, z którymi współpracuje szkoła:

- Pracowniczy Ośrodek Maszynowy Spółka z o.o.
- Przedsiębiorstwo Transportowe „Necko” Spółka z o.o.
- Transdźwig S.j. Zawadzcy
- „Społem” Augustowska Spółdzielnia Spożywców
- Nadleśnictwo Augustów
- Oczyszczalnia Ścieków Wodociągi i Kanalizacje Miejskie Sp.z o.o.
- Restauracje, Hotele, Bary
- Starostwo Powiatowe
- Urząd Miasta i Urzędy Gmin
- Urząd Skarbowy
- KRUS Oddział Regionalny

- Banki
- Prywatne zakłady

ZASADY WSPÓŁPRACY:

Szkoła kieruje uczniów do zakładów pracy, aby:

- uzupełniali wiedzę teoretyczną
- zdobywali umiejętności zastosowania teorii w praktyce
- zdobyli praktyczne umiejętności w zawodzie
- weryfikowali wiedzę teoretyczną w praktyce
- poznawali nowoczesne rozwiązania jakimi dysponuje zakład

Zakład pracy przyjmując uczniów na zajęcia praktyczne:

- bierze udział w kształceniu w zakresie przygotowania praktycznego
- współpracuje w procesie pełnego przygotowania do pracy przyszłego pracownika
- przygotowuje młodych ludzi do przyszłej pracy zgodnie ze specyfiką zawodu
- zapoznaje uczniów z nowoczesną technologią

FORMY WSPÓŁPRACY:

- wymiana doświadczeń w formie konsultacji indywidualnych i zbiorowych (merytorycznych i praktycznych) pomiędzy pracownikami zakładów pracy i nauczycielami
- uczestniczenie pracowników z zakładu pracy i nauczycieli przedmiotów zawodowych w szkoleniach merytorycznych
- odbywanie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych przez uczniów w zakładach pracy - wycieczki szkolne organizowane do zakładów pracy

IV.3 Działalność szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy

Rynek pracy oczekuje od szkoły młodych ludzi, elastycznych, łatwo poddających się szkoleniu, przekwalifikowaniu o szerszych raczej niż węższych zakresach umiejętności, otwartych na zmiany technologiczne czy zmiany struktury przemysłowej.

Do działań szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy należy:

- dbałość o doskonalenie kadry pedagogicznej
- stosowanie różnych form pracy z uczniem

- doposażanie bazy technodydaktycznej, modernizacja wg potrzeb
- utrzymywanie współpracy z zakładami pracy i innymi instytucjami

Ważnym czynnikiem jest oferta kształcenia, którą kieruje Szkoła do gimnazjalistów.

Jest ona na bieżąco uaktualniana, zgodnie z potrzebami rynku pracy:

- w roku szkolnym 2006/07 był proponowany zawód elektromechanik pojazdów samochodowych – zgodnie z założeniami realizowanego Projektu Modernizacji Oferty Edukacyjnej
- w roku szkolnym 2007/08 był proponowany zawód ślusarz; odbył się kurs na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy
- w roku szkolnym 2008/09 był proponowany zawód sprzedawca, kształcenie odbywa się obecnie

Rzetelną działalnością jest realizacja programów nauczania, która zmierza ku temu, by uczniowie:

- zdobyli wykształcenie zawodowe
- posiadali zdolność do samodzielnej pracy oraz do pracy zespołowej
- posiadali zdolność komunikacji interpersonalnej
- posiadali zdolność do formułowania ocen krytycznych
- posiadali zdolność do rozwiązywania konfliktów
- byli osobami kompetentnymi społecznie i moralnie
- byli przygotowani do kształcenia ustawicznego i mobilności zawodowej

Istotnym działaniem jest przystąpienie Zespołu Szkół Technicznych w Augustowie do realizacji Projektu Szkoła Kluczowych Kompetencji. Celem zmian programowych dokonanych poprzez implementację kompetencji kluczowych będzie integracja obu torów kształcenia – zawodowego i ogólnego oraz spowodowanie rzetelnego, praktycznego przygotowania uczniów do radzenia sobie w szybko zmieniającym się społeczeństwie i gospodarce, w myśl czterech filarów z raportu UNESCO pt. *„Edukacja: jest w niej ukryty skarb”*:

- 1) uczyć się, aby wiedzieć,
- 2) uczyć się, aby działać,
- 3) uczyć się, aby żyć wspólnie,
- 4) uczyć się, aby być.

V. WNIOSKI I REKOMEDACJE

1. Walory turystyczne i położenie miasta gwarantują utrzymanie dotychczasowych zawodów kształconych w szkole.
2. Szkoła dysponuje dobrze wyposażoną bazą technodydaktyczną, modernizowaną zgodnie z potrzebami kształcenia ogólnego i zawodowego.
3. Otwartość na zmiany i wzrost świadomości całej społeczności szkolnej wpływa pozytywnie na podnoszenie jakości pracy placówki.
4. Wykwalifikowana kadra pedagogiczna, znająca różne metody i formy pracy z uczniem zapewnia prawidłową realizację procesu nauczania – uczenia się.
5. Stan liczebności uczniów w klasie i w szkole pozytywnie wpływa na realizację programów: dydaktycznego, wychowawczego, profilaktycznego. Uczniowie nie są anonimowi, traktowani są jako podmiot.
6. Funkcjonujące na terenie miasta zakłady i instytucje umożliwiają odbywanie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych. Absolwenci mają szansę powrotu już jako pracownik.
7. Niski poziom wiedzy i umiejętności uczniów stwarza bariery w:
  - uzyskiwaniu wysokich wyników w nauce
  - kształtowaniu umiejętności i postaw
  - zdawalności egzaminów maturalnych i potwierdzających kwalifikacje zawodowe
  - dbałości o własne wykształcenie i nabywaniu zawodowych kompetencji
  - dostępie do rynku pracy
8. Istnieje potrzeba kształtowania kompetencji kluczowych, które spowodują:
  - wzrost świadomości uczniów i nauczycieli
  - zmiany w podejściu do procesu nauczania – uczenia się
  - rozwój osobisty i samorealizację
  - wzrost aktywności
  - lepsze szanse na zatrudnienie absolwentów

VI. ZAŁĄCZNIKI

Procedura postępowania

1. Określenie celów prowadzenia diagnozy.
2. Określenie próby badawczej.
3. Wybór metod i narzędzi badawczych.
4. Przeprowadzenie badań.
5. Opracowanie dokumentu końcowego (wniosków i rekomendacji).

1. Cele ogólne

- Ocena działań szkoły w kontekście potrzeb i uwarunkowań lokalnych i regionalnych oświaty i rynku pracy
- Charakterystyka uwarunkowań lokalnych i regionalnych szkoły

2. Określenie próby badawczej

Do badania wybrano ze szkoły i jej otoczenia następujących przedstawicieli:

- uczniów z techników i szkół zawodowych poszczególnych poziomów kształcenia
- nauczycieli przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących
- rodziców
- lokalne i regionalne zakłady pracy
- kierownictwo placówki
- organ prowadzący
- nadzór pedagogiczny

3. Metody i narzędzia badawcze

Metody diagnozowania

Podstawowe metody, które zastosowano do prowadzenia diagnozy to:

- analiza dokumentów
- wywiad z wybranymi przedstawicielami
- analiza istniejącej sytuacji szkoły
- analiza uwarunkowań środowiskowych szkoły

W badaniu wykorzystano wszystkie ww. metody.

Podstawowym narzędziem badawczym do zebrania informacji odnośnie funkcjonowania Szkoły w zakresie analizowanych zagadnień była analiza SWOT. Wyniki analizy SWOT przedstawiono w punktach lub opisano badany obszar.

4. Przeprowadzenie badań

1. Respondenci, którzy wymienieni zostali jako przykładowi w p.2 wypełniali arkusze SWOT, lub udzielali wywiadu.
2. Zebrano i opracowano informacje znajdujące się na arkuszach SWOT. Ze względu na powtarzające się opinie wyrażane przez przedstawicieli badań zastosowano łączenie grupy respondentów przy opracowywaniu materiału z poszczególnych obszarów.
3. Dokonano analizy dokumentów traktujących o prognozach demograficznych, rozwoju lokalnego, regionalnego, polskiego i światowego rynku pracy. Sięgnięto po dane z Księgi Protokołów z posiedzeń Rad Pedagogicznych Szkoły, z dzienników lekcyjnych, z dokumentów Sekretariatu Szkoły, prasy, ze stosownych stron www.
4. Przeprowadzono wywiad z przedstawicielami badań podczas zbioru i opracowań arkuszy SWOT. Z przedstawicielami nadzoru pedagogicznego i organu prowadzącego przeprowadzono wywiad podczas Seminarium nt. Projektu SKK odnośnie problemów szkoły i pracodawców, które będą brane pod uwagę przy opracowywaniu programów KK.
5. Ponieważ Projekt SKK będzie skierowany do uczniów klas pierwszych rozpoczynających naukę w szkole w roku szkolnym 2009/10, więc wybiórczo przy charakterystyce uczniów czy analizie efektów kształcenia skupiono się na diagnozie uczniów obecnych klas pierwszych oraz na przedmiotach wiodących w projekcie.
6. Przy opisach niektórych danych posłużono się skrótami pełnych nazw: Np.: Zespół Szkół Technicznych - ZST
KL I z: technik mechanik – KL I TM
KL I z: technik ekonomista – KL I TE
KL I z: technik ochrony środowiska – KL I TOŚ
KL I z: technik żywienia i gospodarstwa domowego – KL I TŻG